

viljen og evnen til, trods relative sparsomme midler, at skabe et hjem, hvor der hersker tilfredshed med kårene, og hvor de snævre økonomiske rammer ikke føles i forhold til andre samfundsklasser, og hvor den daglige tilværelse præges af vidtfavnende kundskaber, der let og uden bånd meddeles til børnene, alt forenet med forståelse for andre mennesker og med åndeligt frisind. Direktør Oldendow fortæller om hjemmet hos forældrene stabssergent Hans Peter Petersen og hustru i Viborg. Vi ser for os de stræbsomme forældre, ser livet i byen og det store, og for faderen og hans lige, tyngende skel mellem officerer og underofficerer, typisk for standen er vel også deres energiske arbejde og deres afsavn for at bringe børnene højere op på den sociale rangstige. Fru Schrøders beretning om livet i skovridergården hos forstråd C. H. Schrøder på Rørdam under Wedelsborg har særlig sin betydning ved det indtryk, der — uden forløren romantik — gives af arbejdet i gården dagen igennem og til de vekslende årstider.

Blandt de andre bidrag kan nævnes Thit Jensens om hjemmet i Farsø, Steinckes om lærerhjemmet i provinsen og godsejer Fr. Castenskiolds om livet hos hofchef Ludvig Castenskiold. Forhenværende kolonibestyrer Poul Ibsen fortæller fra sin embedsbolig i Julianehåb, endelig er der artikler om hjemmene hos maleren Otto Haslund, komponisten Carl Nielsen og skuespiller Olaf Poulsen. Måske med lidt social slagside sammenlignet med de foregående samlinger betyder den 3. samling dog også en kulturhistorisk gevinst.

Vagn Dybdahl.

Sigurd Elkjær: Kr. Bording. 163 s. (Fremad, 1951).

Forfatteren Sigurd Elkjær har påtaget sig den vanskelige opgave at skrive en bog om svogeren, den mangeårige socialdemokratiske landbrugsminister Kristen Bording. Bording har stedse været en politiker uden noget forhold til den store offentlighed, en dygtig, men ikke i ordets egentligste forstand en fremtrædende politiker, heller ikke hans snævrere politiske gerning har været præget af begivenheder, der i en biografi vil kunne sætte den kolorit på skildringen, give den den dramatik, som gerne skulle med i en bog, som henvender sig til en større læserkreds. Forfatteren kunne, men har ikke gjort det, omkring Bording have bygget en fremstilling af dansk landbrugspolitik efter 1920; i det hele mangler i betænkelig grad en redegørelse for de store landbrugspolitiske spørgsmål, som satte sit præg på tiden mellem de to krige, så meget des mere siges der imidlertid om Bordings slægt og om hans egen udvikling.

Sigurd Elkjær giver først en række til dels anekdotiske træk af slægtens — en midtjysk bondeslægts — historie og begynder derefter en gennemgang af Kristen Bordings liv. Denne gennemgang bygger tilsyneladende fortrinsvis på meddelelser fra Bording selv, således at man undertiden mere har indtrykket af at læse hans erindringer end en bog om ham, mange interessante træk er taget med, men også mange, som formentlig kun vil kunne interessere en snæver familiekreds. Det har selvfølgelig været rart for Bording, at hans mor blev særlig dreven i omhyggelig stopning, men for os andre havde det unægtelig været mere værdifuldt at høre noget mere om Kanslergadeforliget. Bordings moder står smukt i bogen, men om hende, om andre i slægten og først og fremmest om Bording selv siges meget, som synes ganske overflødig, medens vigtige afsnit og begivenheder kun behandles yderst nødtørftigt. En bog om Bording kunne nok have sin berettigelse, også en bog, der kunne nå ud til

de mange politisk og historisk interesserede læsere, men det må forlanges af den, at den er oplysende, og det er den ikke blot, fordi den som Elkjærs indeholder mange oplysninger; forfatteren skal ikke sige alt, hvad han ved, men vælge mellem væsentligt og uvæsentligt, og derefter undersøge, om han ikke kan skaffe sig viden på de punkter, hvor han ikke vidste noget, da han begyndte arbejdet.

Vagn Dybdahl.

Chr. Heilskov: Sønder-Vissing Sogn. Landskabeligt og historisk skildret. 88 s. (1941).

Forfatteren Chr. Heilskov har udsendt en lille bog om Sønder-Vissing sogn. Dens første halvdel er et særtryk af »Østjydske Hjemstavn« 1951. (Måske er det meningen, at bogens sidste halvdel skal indgå i »Østjydske Hjemstavn« 1952?). En uforholdsmæssig stor plads optages af en landskabelig skildring af sognet, affattet i sprogets mest blomstrende udtryk. Bogens historiske del er en række tørre notitser, der vel kan være af interesse for sognets beboere, men næppe indeholder noget, der kan være af almindelig interesse. En så vigtig side af sognets historie som landbrugets udvikling er forfatteren helt gået udenom og tilstår selv i forordet, at han har gjort det med velberåd, dels af ukyndighed, dels af manglende evne til at finde stoffet frem. Bogen er illustreret, til dels med tegninger udført af forfatteren. Trykket er kedeligt.

Carl Lindberg Nielsen.

Danmarks adels årbog 1951. XXXI + 492 + 309 s. (Schultz, 1951).

Den sidst udsendte årgang af adelsårbogen er 68. årgang, men alligevel en jubilæumsudgave, idet det er den 50. gang, årbogen udgives af Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarbog. I anledning af dette jubilæum bringer årbogen en artikel af den ene af redaktørerne, dr. Fabritius, om foreningens historie, og en artikel af professor Knud Fabricius om Danmarks historie og dansk adelshistorisk forskning. For begge artikler gælder det, at de for en del må gentage Louis Bobés redegørelse for den adelsgenealogiske forsknings historie (i årbogen 1934), men dog har de også deres selvstændige værdi, Albert Fabritius' ved dens supplerende oplysninger om adelsårbogens historie og Knud Fabricius' på grund af den vurdering, han giver den adelshistoriske forskning i videste udstrækning og den sammenhæng, som knyttes med den almindelige historie.

Foruden disse jubilæumsartikler bringer årbogen en oversigt over det slesvigske og holstenske ridderskab indtil o. 1536 af Louis Bobé (et sammendrag af oplysninger fra hans større arbejder) og en kulturhistorisk artikel »Adel, præst og læge i det 17. århundrede« af dr. phil. Axel Garboe. Til dette kommer foruden præsenslisterne som sædvanligt nogle stamtavler; men havde der — trods al mulig tradition og pietet — ikke været grund til at tage jubilæet som anledning til et både mere tidssvarende og mere praktisk format?

Vagn Dybdahl.

Det danske Sprog- og Litteraturselskab. Fyrretyve års virksomhed. 1911—1951. 157 s. (Rosenkilde og Bagger, 1951).

I anledning af Sprog- og Litteraturselskabets 40-års dag den 29. april 1951 udsendte selskabet et jubilæumsskrift med bidrag til dets historie. Foruden